

Søkelyset på forkynnelsen i lys av lov og evangelium

Innledning

Det sies i dag at vi lever i en forkynnerkrise. Med det mener en ikke at antallet på forkynnere går ned, selv om det er sterkt urovekkende, men en tenker på forkynnelsens innhold. Vi skal glede oss over at det fremdeles er sunn og sann forkynnelse imellom oss. Men jeg må også med stor sorg konstatere at det er mye forkynnelse som ikke har bibelsk substans, eller at det forkynnes stikk imot Guds ord.

I Rom.10.17 leser vi: "Så kommer da troen av forkynnelsen som en hører, og forkynnelsen som en hører, kommer ved Kristi ord".

For at et menneske skal komme til tro på Jesus, avhenger av at det er noen som forkynner, men også hvordan det forkynnes. for det kan forkynnes slik at en føres vill, og havne i den evige fortapelse.

Det er forkynnelsen av Guds ord som former forsamlingen. Derfor står og fell alt med forkynnelsen. Søkelyset må derfor settes på alle deler av vår kristne virksomhet som har forkynnende karakter. Det gjelder ikke bare forkynneren som står på talerstolen. Men også søndagsskolearbeidet, barnarbeidet, ungdomsarbeidet, folkehøyskoler, videregående skoler, bibelskoler, nærradioer og sang og musikk. Jeg er redd at her svikter det på flere områder.

Resultatet blir at folk får et falskt bilde av hva sann bibelsk kristendom er.

Det vil føre for langt å gå i enkeltheter når det gjelder forkynnelsen. Men jeg vil si litt om lov og evangeliet i forkynnelsen. Begge deler er nødvendige, og må forkynnes, for at vi skal komme til tro på Jesus.

Lov og Evangelium

Det vi skal være klar over er at Gud gjør to forskjellige gjerninger ved sitt ord, som deles i lov og evangeliet. "Herren dører og gjør levende, han fører ned i dødsriket og fører opp derfra. Herren gjør fattig og han gjør rik. Han nedtrykker og han opphøyer. Han reiser den ringe av støvet. Han løfter den fattige opp av smusset for å sette ham hos fyrster og gi ham et ærefullt sete" (1.Sam.2.6-8)

Konkordieformelen sier at "forskjellen mellom loven og evangeliet er et særlig herlig lys som tjener til at Guds ord blir rett delt og de hellige profeters og apostlers skrifter riktig forklart og forstått"

Om dette har Olav Valen-Sendstad uttalt: "Uten sondringen mellom lov og evangelium kan det aldri bli tale om sunn og sann teologi, forkynnelse, sjelesorg og frigjort kristentliv. Jeg mener derfor at en predikant kan overhodet ikke gjøre noe nyttigere arbeid som forbredelse og dyktiggjørelse til sin gjerning, enn å grunne i Guds ord på forskjellen mellom lov og evangelium"

Loven

I Mt.22.35-40 sammenfattat Jesus hele loven i to hovedbud, da en lovlærd kom for å friste Ham. "Mester! hvilket bud er det største i loven? Han sa til ham: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. Dette er det største og første bud. Men et annet er like stort: Du skal elske din neste som deg selv. På disse to bud hviler hele loven og profetene"

Hvem er i stand å elske Gud på den måten? Ingen! "For vi vet at loven er åndelig" (Rom.7.14) og krever fullkommenhet av oss. "Vær da dere fullkomne, likesom deres himmelske Far er fullkommen" (Mt.5.48)

Vi skal merke oss noe viktig da Moses fikk de 10-bud av Herren.

"Og Herren sa til Moses: Stig opp til meg på fjellet og bli der! Så vil jeg gi deg steintavler og loven og budet, som jeg har skrevet opp for å veilede dem. - Og Moses vendte seg og gikk ned fra fjellet med vitnesbyrdets to tavler i hånden. Det var skrevet på begge sider av tavlene, både på forsiden og baksiden var det skrevet. Tavlene var Guds arbeid, og skriften var Guds skrift, som var innrisset på tavlene" (2.Mos.24.12 - 32.15f) jfr. 5.Mos.9.10 - 10.2

De 10-bud som Moses fikk var "skrevet med Guds finger" (2.Mos.31.18) Det Gud har skrevet gjør vi ikke som vi vil med. Men det må vi innrette oss etter.

I 2.Kor.3 blir loven kalt "dødens tjeneste" (v.7) og "fordømmelens tjeneste" (v.9). Så sies det i v.6 at "bokstaven (loven) slår i hjel". Gud straffer og fordømmer meg, hvis jeg ikke oppfyller Gud bud fullkomment. "For loven virker vrede" (Rom.4.15). "Forbannet er hver den som ikke holder fast ved alt det som står skrevet i lovens bok, slik at han gjør det" (Gal.3.10)

Hvorfor er loven gitt?

Et viktig spørsmål melder seg når vi taler om loven. Hvorfor er loven gitt, når vi ikke kan bli frelst og salig ved den? Rom.3.19f sier at loven er gitt "for at hver munn skal bli lukket og hele verden bli skyldig for Gud. - for ved loven kommer erkjennelse av synd" Loven skal vekke, knuse og være "vår tuktemester til Kristus" (Gal.3.24)

I Rom.5.20 finner vi et tilsvarende utsagn. "Men loven kom til for at fallet skulle bli stort.-" jfr. Gal.3.19

Augustin taler om dette at "Gud handlet ikke her i grusomhet, ved gjennom loven å øke fallet og syndens herredømme, men for å helbrede. Når man er syk, men ikke føler sin sykdom, søker man ikke legen. Men når sykdommen tiltar og ondskapen vokser, da søker en legen og han helbreder alt"

Hvordan skal loven forkynnes?

Mange sier vi må tale konkret om synd, når vi skal forkynne loven. Vi må tale om svart arbeid, unndra skatt, lat på arbeidsplassen, stjeling av arbeidstid, misbruk av trygdeordninger, samboere osv. Dette er synd mot Gud, som er nok til å dømme oss til helvete. Vi må være konkret i vår forkynnelse. Til en viss grad er det rett. Vi står alle i en fare å tale generelt om synd, og da blir den ufarlig. Men i sin iver etter å være konkret, kan det bli en fallgrube for forkynnere. Hva skjer hvis kun ytre synd blir forkynt? Da kan en si at alt dette har jeg holdt. Dette gjelder ikke meg. Dette har jeg klart å legge av. På denne måten skaper vi morallisme og fariseere. Men Gud krever hjertet, ikke bare de ytre gjerninger.

Vi løser ikke problemet, ved at vi klarer å legge av enkelte synder. Vårt problem ligger på et mye dypere plan. Det står et underlig ord i 3.Mos.13.3 i forbindelse med spedalskhet og urenhet.

"Presten skal se på det syke sted på huden, og dersom hårene på det er blitt hvite, og det syke sted ser dypere ut enn huden ellers, da er det spedalskhet. Når presten ser det, skal han si ham uren". Vårt problem ligger dypere enn huden. Syndefordervet i oss er slik, at vi kan ikke bli god, slik at Gud har behag i oss, hvis vi vil. Det er dette Rom.3 tar oss med inn i. "Det er ikke en rettfærdig, ikke en eneste. Det er ikke en som er forstandig, det er ikke en som søker Gud. Alle er veket av, alle sammen er blitt udugelige. Det er ikke noen som gjør det gode, ikke en eneste" (Rom.3.10-

12) jfr. Jer.13.23 - Ef.2.3. Derfor er det avgjørende at forkynnelsen rører opp i hjertets onskap, slik at selve syndefordervet blir blottlagt.

Formaningene

Det blir sagt av en del at de kristne har ikke noe med loven å gjøre, og skal derfor ikke forkynnes. Men når du leser i Det Nye Testamentet leser du om mange formaninger til de kristne. eks. Ef.4. Vi skal merke oss at formaninger er lov. Alt som krever noe av oss er lov, same hvilken form den kommer i. Formaninger er loven anvendt på de kristne.

Det er sant at en kristen er fri fra loven i den forstand at han ikke skal dømmes etter loven. For Jesus har oppfylt alle lovens krav og plikter i mitt sted. (Gal.5.1.13 - Ef.2.15) En kristen er ikke lenger "under loven, men under nåden" (Rom.6.14).

1.Tim.1.9 sier "at loven ikke er gitt for den rettferdige" Det betyr at loven ikke ligger lenger på den kristne, med lov, krav, plikter og fordømmelse. For Jesus har oppfylt loven i mitt sted. Men en kristen er ikke bare et nytt menneske. Han har også den gamle natur, så lenge han lever her på jord. "For kjødet begjærer imot Ånden, og Ånden imot kjødet. de to står hverandre imot, for at dere ikke skal gjøre det dere vil" (Gal.5.17)

Derfor trenger vi "skilt" som skal vise retningen. De skal fortelle oss hvordan vi skal innrette vårt liv etter at vi er kommet til troen på Jesus. Her er det fallgruber for forkynnere. For det er lett å tenke, at etter vi er blitt frelst, så må formaningene ta over. Men loven kan ikke gi meg kraft og liv, selv om de er nyttige for meg. Men kraften må jeg hente ved nådens ord.

Det er ikke formaningene ved hjelp av bud/forbud og regler som er drivkraften til å leve et kristent liv.

Dette taler Rom.7 klart om: "Mine brødre! Slik døde også dere fra loven ved Kristi legeme, for at dere skal tilhøre en annen, ham som ble oppreist fra de døde, så vi kan bære frukt for Gud. - Men nå er vi løst fra loven, ettersom vi er døde fra det som vi var fanget under, slik at vi tjener i Åndens nye vesen, ikke i bokstavens gamle vesen" (Rom.7.4.6)

"For jeg er ved loven død for loven for å leve for Gud" (Gal.2.19). Skriften taler klart at vi må være fri, det vil si, i vår samvittighet, for at vi kan bære frukt for Gud, og gjøre gode gjerninger. Derfor sier Jesus: "Bli i meg, så blir jeg i dere - Den som blir i meg, og jeg i ham, han bærer mye frukt. For uten meg kan dere intet gjøre" (Joh.15.4f) jfr. 1.Kor.1.30.

Hemmeligheten i helliggjørelsen er at samvittigheten er fri i Jesus. Men formaningene(loven), skal ha adresse til mitt kjød, mitt gamle menneske. (Gal.5.13)

Evangeliet

Det er evangeliet som frelser oss, og gir oss liv. -"høre evangeliets ord og komme til tro" (Ap.Gj.15.7)

Dette er et herlig budskap, som er en mangelvare i dag. Vi skulle fordype oss i evangeliets hemmeligheter. For vi kjenner det så lite. Før vi sier hva evangeliet er, skal vi si hva det ikke er. Her møter vi igjen fallgruber for forkynnere. Det er ikke skjelden at vi kan høre følgende definisjon på hva evangeliet er:

- "ved det Jesus har gjort"

- "det er nok med Jesus"

- "det er nok med evangeliet"

- "det er stort vi har evangeliet"

Ved en anledning var jeg sammen med en forkynner som sa at når jeg sier du må overgi deg til

Jesus, du må omvende deg, du må komme til Jesus. Da forkynner jeg evangeliet. Vedkommende mente at bare Jesu navnet ble nevnt, da forkynner jeg evangeliet. Det er vondt å høre noe slik. For tilhørende får ikke åndelig mat ved den slags forkynnelse. Bibelen advarer mot forfalskning av evangeliet. I Gal.1.6ff tales det om "et annet evangelium", som ikke er et evangelium. "om noen forkynner dere et annet evangelium enn det som dere har mottatt, han være forbannet!" (Gal.1.9) Dette understrekes, hvor alvorlig det er. Og i 2.Kor.11.4 tales det om en annen Jesus, som forkynnes.

Det er altså ikke likegyldig, hvilket budskap vi lytter til om Jesus.

I 1.kor.2.2 forteller Paulus, at han ikke vil "vite av noe blandt dere, uten Jesus Kristus, og ham korsfestet". Dette viser oss at evangeliet er et bestemt budskap.

"Evangeliet er noe som Gud har gjort, (Rom.8.2) Gud har lagt all din synd på Jesus. Og det ble skikkelig gjort. Intet ble glemt. Til å med den onde natur som enhver som er en kristen kjenner hos seg selv med sorg - alt ble tatt med. Dette er altså ordnet i og med Jesus - din stedfortreder. Så er Gud fornøgd med deg gjennom Jesus" (Oddvar Dahl)

Det er viktig å understreke at frelsen er ferdig. Det er ikke noe som skal skje. Jesus har løst "oss fra våre synder med sitt blod" (Åpb.1.5)

Men vi "er dyrt kjøpt!" (1.Kor.6.20). For det kostet Gud dyrt å frelse oss. "Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud" (2.Kor.5.21) jfr. Joh.1.29

"Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss" (Gal.3.13).

Her ser du kostnaden ved frelsen. Det store er at dette gjorde Jesus for meg, istedenfor meg.

"Han utslettet skyldbrevet mot oss, som var skrevet med bud, det som gikk oss imot. Det tok han bort da han naglet det til korset" (Kol.2.14)

"Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham" (Jes.53.6)

Jesus har ikke bare tatt straffen for oss, og "fordømte synden i kjødet" (Rom.8.3).

Men Jesus har også oppfylt loven i mitt sted. "han som ikke gjorde synd" (1.Peter 2.2). Han var fullkommen i enhver henseende. Jesus har oppfylt alle lovens plikter og krav i mitt sted. (Mt.5.17)

Alt dette blir gitt meg som en gave. Evangeliet forteller overhodet ikke hva du skal gjøre. Men om hva Jesus har gjort for deg. Derfor er det godt å tenke på det som Kol.3.4 sier: "Kristus, vårt liv". Det livet Jesus har levd, det levde Han i mitt sted. Så skal jeg være rettferdig for Gud, "ved den enes lydighet" (Rom.5.19)

Dette er i korte trekk hva evangeliet er, selv om mye annet kunne vært nevnt. Det er dette budskapet vi må forkynne med stor frimodighet. Men dessverre ser det ut til at det er andre ting som opptar menneskene i dag. Også de bekjennede kristne.

Sentrum er flyttet

Jeg vil avslutte denne artikkelen, med å referere noe fra Agne Nordlander sin bok: Korsets mysterium (dansk utgave). Der sier han at "Blandt kristne unge er der sket en markant forskydning i løbet af de sidste femten år, når det gælder oplevelsen af Kristus. I de kredse jeg færdedes i drejede vidnesbyrdene i begyndelsen af 1960'erne sig om at jeg har fået ret til at kalde mig et Guds barn fordi Kristus døde for mig. I dag lyder det i vitnesbyrdene at Kristus har givet mig en ny mening med livet; jeg var faret vild, jeg var usikker, men Kristus gav mig fred og en opgave. Korset spiller derimod en meget ringe rolle i vidnesbyrdene. Vi har ingen ret til at foreskrive et bestemt mål af sønderknusthed og en solid viden om den objektive forsoningslære, før et menneske har ret til at kalde sig en kristen. Men vi svigter hvis vi ikke ved vor forkyndelse

af lov og evangelium fører dem og/eller følger dem til den tilstand hvor de på ny og i en meget dybere forstand indser at der er forbi med deres eget. som forkyndere og sjælesørgere kan vi aldrig lade os nøje med mindre end at vore åndelige børn finder troens hvile i hvad Kristus har gjort for dem og uden for dem i sin død og opstandelse. Vor målsætning som åndelige ledere må derfor altid være at hjælpe den nyomvendte fra at hvile på nåden i sit hjerte til at hvile på nåden i Guds hjerte. Vi skal naturligvis føre ham eller hende ind i de forskellige sider af det kristne liv, ind i Åndens rige udrustning, ud til alle arbejdsopgaverne, men start og mål skal være Guds nåde i Jesus Kristus, Det kristne liv begynder med Guds nåde og slutter med Guds nåde"